

Emīls Boks **KRISTUS UN MIHAELS**

Ikreiz, kad iestājas rudens, mums tas nozīmē sava veida pārbaudījumu. Kad septembra beigās Saule ieiet Svaru zvaigznājā, tad cilvēks patiesībā it kā tiek izsvērts precīzos svaros: vai viņam pietiks ar paša iekšējiem spēkiem, ja viņu līdz šim nesošie dabas spēki atkāpsies un viņam būs jāpaļaujas tikai pašam uz sevi?

Patlaban mēs pārdzīvojam divējādu rudeni: mazo un lielo. To, kurš ritmiski atkārtojas gada ritumā, un gadsimta rudeni, kurā iegāja visa cilvēce kopumā.

Lielais vai, labāk būtu teikt, dižais rudens arvien pamatīgāk piesaka savas tiesības tagad, kad cilvēces vasara neatgriežami pietuvojusies beigām. Tas izpaužas arī dabā: rudens sāk aizvien vairāk dominēt pār citiem gadalaikiem. Rudens lietavas iestājas agrāk, un iznāk tā, ka īstās vasaras, tā teikt, klasiskās vasaras jau gandrīz nemaz nav.

Vēl tikko Saules gaismas un siltuma cauraustais vasaras dabas burvīgums ietina mūs kā aizsargplīvurā, bet, lūk, kāda varena roka to itin kā ar strauju kustību norauj, un no krēslainām kulisēm, uzvēdījot aukstu elpu, mums uzgāžas brāzmainas rudens lietusspējas. Bet, ja mēs nesam sevī pietiekami daudz spēka, lai stāvētu pretī šim uzbrukumam, tad no tumsas mums pretī iznāk kāds cits tēls, kas izstāro sākumā vāju, bet tad arvien stiprāk kvēlojošu gaismu: tas ir Ercenģelis Mihaels. Zeltains mirdzums nāk no Viņa bruņām un svariem, kurus viņš tur augstu paceltajā rokā. Viņa lūpas ir ciet, Viņa nopietnais, rūpju pilnais skatiens ir vērst uz mums, cilvēkiem. Dziļu rūpju pārņemts, viņš it kā saka: "Es šeit esmu jūsu dēļ; man ir viena vēlme - palīdzēt jums. Bet, kamēr jūs esat tādi, kādi esat, es nevaru jums tuvuoties, taču bez manas palīdzības jūs jo drošāk paliksiet tādi, kādi jūs esat, bet nākotnei ar to nepietiek. Tātad vispirms jums pašiem jācenšas mainīties, tad jūs varēsiet rēķināties arī ar manu palīdzību. Un tā nekavēsies nākt."

Mēs jūtam: šis tēls nav tāds, kas vienkārši tuvojas no ārpuses, tam ir sakars ar visapslēptākajām dziļēm katrā no mums. Tas noliek mūsu priekšā itin kā bargu dievišķu spoguļi un liek mums saprast, cik esam trūcīgi, cik vāji savā iekšējā būtībā, un tāpēc arvien no jauna ļaujāmies ārējās realitātes hipnotiskajam valdzinājumam.

Un tikai tad, kad mēs patiešām apjēdzam visu gaidāmā pārbaudījuma nopietnību, Ercenģelis uzsāk savu mācību.

Agrākajos laikos katrai gada dienai pastāvēja attiecīgas leģendas, un tā, kura attiecas uz Mihaela dienu, sākās ar deviņu eņģeļu sfēru uzskaitījumu. 29. septembra diena tika saukta „Sv. Mihaels un visi eņģeļi”. Mūsu dvēseles priekšā parādās hierarhiskās kāpnes ar eņģeļiem, ercenģeļiem un citām garīgām būtnēm līdz pat ķerubiem un serafiem, un Mihaels kā Debesu valstības pārstāvis un vēstnesis rāda mums šo ainu. Pirmais, ko viņš mums klusēdams māca, ir sekojošais: vērsiet savu skatienu ne tikai uz dabas valstībām, paplašiniet to līdz garīgām valstībām. Meklējiet minerālos, augos, dzīvniekos un cilvēkā patieso krāšņumu, kurā izpaužas visu garīgo sfēru pilnība līdz pat serafiem.

Un tad viss iekustas: mēs redzam, "kā debesu spēki plūst augšup un lejup, padodot cits citam zelta spainišus". Tas līdzinās Jēkaba vīzijai, kuram ercenģelis reiz sapnī atvēra acis, tā kā viņš ieraudzīja Debesu kāpnes: "Un, raugi, kādas kāpnes stāvēja uz Zemes un aizsniedza pašas Debesis. Un Debesu eņģeļi nokāpa un uzkāpa pa tām. Bet pašā augšā stāvēja Kungs un runāja." Kas tā ir par kustību augšup un lejup? Kas tā par sarunu starp Debesīm un Zemi, kas notiek nevis vārdos, bet ar būtņu starpniecību?

Daudzi cilvēki, atrazdamies mūsdienās izplatīto priekšstatu gūstā, nezina, kā viņiem izturēties pret ziņojumiem par eņģeļiem, ercenģeļiem utt. Viņi baidās, vai priekšstats par hierarhijām nekaitēs lielajai

monoteisma idejai, proti, domai par to, ka Dievs ir viens veselums. Viņi negrib stāvēt daudzu dievišķo būtņu priekšā, bet gan tikai un vienīgi augstā Veseluma priekšā.

Tomēr dižais dievišķais pasaules veselums ar vislielāko skaidrību mums parādās tieši tad, kad mēs, sekodami Mihaela mājienam, vēršam savu skatienu uz augšup un lejup plūstošajiem Debesu spēkiem, kas, sasnieguši Zemi, ieplūst tālāk: cilvēkos, dzīvniekos, augos un minerālos. Jo gan tie, gan mēs kopā ar visām Zemes radībām esam vienotā Dieva miesas locekļi.

Kad mēs, atskatīdamies uz savu dzīvi, sakām: mēs jūtam, ka mūsu likteni vada Dieva roka, tad tas nav tikai tēlainis izteiciens. Eņģeļi, kas domāti atsevišķiem cilvēkiem kā viņu vadošie un sargājošie ģēniji, patiesībā pārstāv Dieva rokas plaukstas. Ercenģeļus var apzīmēt kā pašas rokas, Troņus - kā dievišķas pēdas, bet Kristus ir Dieva sirds. Tādējādi mēs sākam saskatīt kādu varenu pasaules Vienotību, bet kustība, kas tajā notiek un daudzveidīgi izvēršas mūsu priekšā, parādās mums kā pulsējošs strāvojums, kā kādas grandiozas Būtnes asinsrite.

Šajā dievišķajā asinsritē bija jātiek iekļautam arī cilvēkam, taču t.s. "grēkākrišanas" rezultātā radās traģiska plaisa starp dievišķo pasauli un kritušo radību, jo cilvēks krītot aizrāva sev līdzī arī visus citus Zemes radījumus. Mihaels aicina mūs no ārējās, kritušās dabas aplūkošanas vien pievērsties pašizziņai, lai pēc tam, kad mēs būsim atraduši, apzinājušies garu sevī, vestu mūs pie gara atpazīšanas arī dabā un līdz ar to uzceltu tiltu, pa kuru visa Zemes pasaule varētu atkal savienoties ar garīgo.

Lielajā, Zemi un Debesis apvienojošajā organismā arī Mihaels pilda noteikta orgāna funkciju. Pateicoties savai lomai dievišķajā organismā, Viņš ieņem stāvokli, kas paceļ Viņu pat pāri daudz augstāk stāvošajām hierarhijām. Tāpēc Viņš arī var uzstāties kā visu Eņģeļu herolds un vadonis. Viņš pārstāv "Kristus vaigu". Kā to saprast?

Visām būtņēm, kas ir augstākas un zemākas par Viņu, Mihaels ir dzīvības principa atklāsmē, principa, kas var savienot visas esamības sfēras no visdziļākajām dziļēm līdz visaugstākajām virsotnēm: augšupatvērtības principa atklāsmē. Jebkuras esamības pakāpes pilna patiesība izpaužas vienīgi tās atvērtībā nākamai augstākai pakāpei. Eņģeļiem jābūt atvērtiem pret Ercenģeļiem, Ercenģeļiem - pret Arhajiem utt. Jebkurai būtnei, lai uz kādas esamības pakāpes tā atrastos, jābūt pietiekami pašizliedzīgai, lai padarītu sevi par augstākas būtņu kārtas orgānu. Nevienam nedrīkst vēlēties būt tikai viņš pats. Mihaels pārjutekliski īsteno to, ko Pāvils izteica ar vārdiem: "Nevis es, bet Kristus manī." Viņš saka: "Kristus manī," - un pats Kristus ieiet viņā. No Mihaela acīm uz mums raugās Kristus, no viņa pieres staro Kristus domas. Ja viņš atdarītu savas bargi sakniebtās lūpas, tad caur tām ierunātos Kristus: Lūk, ko nozīmē, ka "Mihaels ir Kristus Vaigs."

Mums, tagadnes cilvēkiem, vajadzētu saprast jēdziena "viens otrā" noslēpumu, patiesās iekļautības, iejušanās noslēpumu; saprast un caurstrāvēt ar šo sapratni visu mūsu izziņas darbu un izturēšanos. Mēs vairāk nevaram iztikt ar Dieva, Eņģeļu un citu augsto būtņu jēdzieniem, ja neapgūstam arī jēdzienus par viņu savstarpējām attiecībām, par viņu darbību, kas norit līdzās cita citai vai attiecībā citai pret citu. Savādāk mēs esam nolemti palikt gaidot, kad šī augstā Būtne, varbūt pats Dievs, atnāks pie mums un izdarīs to, ko mēs vēlamies.

Visa lielā un svētā savstarpējā caurstrāvētība ir īpašs mūsu Dieva radītās pasaules likums. Un patiesi, kas tas būtu par Dievu, ja Viņš tikai skubinātu mūs no ārpuses darīt to, nedarīt šo? Mēs varam teikt līdz ar Pāvilu: "Kristus ir manī!" Un, ja mēs ļaujam šiem vārdiem mūsos īstenoties, tad caur Kristu mūsos atdzīvojas arī Tēvs, mūsu Radītājs. Augstāko hierarhisko būtņu iemājošana zemākajās, totālās savstarpējas caurstrāvētības likums ir kristīgās pasaules pamatlikums.

Cilvēks, kas vēlas būt vienīgi viņš pats, vai tas izpaužas viņa egoistiskā uzvedībā vai paviršās pārdomās (kas, patiesību sakot, nozīmē pārdomu trūkumu) par sevi, tieši nav viņš "pats". Ja mēs esam tikai tie, kas mēs esam, tad mēs, taisnību sakot, vēl neesam cilvēki un, pirmām kārtām, neesam mēs paši. Cilvēks tikai tad patiesi sāk kļūt par cilvēku, kad atveras savam ģēnijam, savam Eņģelim vai, kas ir tas pats, savam

augstākajam "Es". Sākumā var runāt vienīgi par mēģinājumu uztaustīt šo patiesību, kas ir viena no svarīgākajām mūsu esamības patiesībām.

Protams, lai to uztaustītu, nepieciešama pastāvīga nomoda apziņas piepūle. Tādējādi patiesība ir tas fakts, ka cilvēks, kura vaigs neatstaro ģēnija gaismu, ir vienīgi cilvēka fragments vai pat cilvēka karikatūra. Savukārt, ja būtne, kurai cilvēks ir atvēries, pati nav atvērta uz augšu, nākamajai garīgās esamības sfērai, tad tā var atstaroties cilvēkā vienīgi kā pseidoģenialitātes mānīgais spīdums. Tas nozīmē, ka tāds cilvēks, kaut arī ir atvērts uz augšu, tomēr šī viņa atvērtība nav patiesas pašizliedzīgas tieksmes izraisīta: viņa godkāre un augstprātība piesaista viņa dvēselei luciferisko, Kristus kalpībā neesošo garīgumu.

Mūsdienu cilvēks vēl nav pilnā mērā apveltīts ar to, kas ir domāts kā viņa patiesā būtība. Tā vēl tikai it kā plivinās virs viņa. Tādēļ viņam vēl jāmeklē saikne ar tiem eņģeļu pulkiem, kas ceļas un laižas pa Debesu kāpnēm, tādēļ kā tieši viņi pagaidām vēl nes un glabā viņa patieso būtību, pacietīgi gaidot, kad viņš būs nobriedis tam, lai saņemtu to savā īpašumā un rīcībā.

Iemājošanas jeb caurstrāvotības princips darbojas cauri visām esamības kārtām, visur, kur pastāv pašizliedzīga atvērtība uz augšu.

Būtne, kuru mēs dēvējam par Kristu, jau sensenos laikos pauda līdzīgas atvērtības klasisko pirmtēlu un paraugu. Tajos laikos, kā mums ziņo garīgo pētījumu rezultāti, Kristus un Lucifers vēl bija brāļi, t.i., piederēja vienai hierarhiskai pakāpei. Tad grandiozā pasaules tapšanas procesā pienāca brīdis, kad viena šī hierarhiskā ranga būtne nolēma uzņemt sevi Logosu, Pasaules Vārdu, kura skanējums iekustināja visu pasaules tapšanas procesu; Kristus ir uzņēmis Logosu un ļāva tam darboties caur sevi. Kristus bija atvērts augšup, un Logoss, Pasaules Dēla princips ienāca Viņā. Bet Lucifers vēlējās palikt savrup un Logosa spēku izmantot paša mērķiem. Savtīguma dēļ viņš zaudēja savu nozīmi un stāvokli hierarhiju pasaulē un "nogāzās" lejā. Daudzu tautu teikās vēl ir dzīvas atmiņas par Lucifera nogāšanu, kas sekoja tai pašā brīdī, kad Kristum tika uzticēta Logosa Nesēja misija, t.i., kad Viņš kļuva par orgānu, ar kura starpniecību tika radīta mūsu pasaule.

Agrāko laiku kristiešu kultos skanēja vārdi: "Dominus vobiscum", kas nozīmē "Kungs ir ar jums". Šodien mēs, turēdamies pie Pāvila kristīgā iemājošanas principa, sakām: "Kristus mūsos." Ar to mēs nenoliedzam senās formulas pamatotību, tomēr tā noder, patiesību sakot, vienīgi cilvēces attīstības bērnības pakāpei. Bērnam var sacīt: "Lai ar tevi ir tavs Eņģelis." Sargeņģelis sargā bērnus no dažādām briesmām. Tas līdinās virs viņiem nakti un iet viņiem līdzās dienā. Taču, kad cilvēks izaug, viņa attiecības ar eņģeli mainās. Eņģelis atbrīvo viņu no savas aizbildniecības, ņemdam vērā to, ka viņam reiz jātop par brīvu būtni. Cienot cilvēka brīvību, viņš nepalīdz viņam vienkārši pēc saviem ieskatiem, bet gaida, kamēr cilvēks lūgs viņa palīdzību un pats atvērs viņam pretī savu sirdi. Pieaudzis cilvēks var uzturēt un saglabāt saikni ar savu eņģeli vienīgi tajā gadījumā, ja viņš patiešām atvērtu sirdi ir vērstu uz augšu un meklē šo saikni. Eņģelis nāk un iemājo cilvēkā tikai atbildot uz patiesu saucieni, kas atskan no viņa dvēseles dziļumiem. Patiesībā mums, no bērnu vecuma izaugušiem cilvēkiem, nevajadzētu iedomāties, ka Kristum būtu no ārpuses ar mums jādara brīnumi. Tikai tas, kas iemācīsies sajust: "Kristus manī," - varēs rēķināties ar Viņa svētību. Kristus grib, lai Viņa dāvanas tiktu uzņemtas cilvēka dvēseles intīmajā sfērā un ne tikai kā receptes vai norādījumi, bet kā dzīvs, aktīvs spēks, ko mēs dēvējam par ticību.

Mēs augam pretī diženai, jaunas svētības pilnai kristietības nākotnei, ja pie altāra izrunājamos vārdus "Kristus jūsos" un "Kristus mūsos" (refrēns no "Cilvēka svētīšanas sakramenta", kas draudzes vārdā skan no priesteru un no ministrantu mutes) arvien vairāk aktīvi pavadām ar patiesām jūtām un beigu beigās padarām tos par mūsu vistīrāko un gaišāko centienu vadmotīvu. Regulāra iedziļināšanās godbijīgas uzticības noskaņojumā, ar ko ir caurstrāvota kristīgās draudzes dzīve, konsekvanta lūgšanas prakse atsevišķa cilvēka konkrētā dzīvē - lūk, tie ir līdzekļi, kas var sekmēt šo "atvērtību uz augšu". Tā kā,

pateicoties ticības, mīlestības un cerības aizdegtajai liesmai, īstenībā norisinās tas, par ko lūdz šie vārdi: Kristus patiešām ienāk cilvēka dvēselē.

Un tas, kas mūsos ienāk pavisam noteikti, ja mēs praktizējam augstāk aprakstīto piepūli, ir mūsu eņģelis, mūsu augstākā "Es" nesējs, bet caur viņu mūs sasniedz lielā vēsts, atbalss, svētīgā atblāzma no Kristus sfēras. Jo vairāk mēs vēlāk padarām šo savu būtņi aktīvu un caurlaidīgu, kas ļauj mūsu augstākajam "Es" ienākt mūsu zemes "Es" un apgarot to, jo vairāk eņģelis mums kļūst, tā teikt, par "Kristus Vaigu". Un eņģelim uzņemot sevī Kristu, Viņš iemājo arī mūsos.

Tā ir pirmā pakāpe, "Dieva bērna" pakāpe, pēc kuras mums visiem atkal un aizvien no jauna jātiecas ar patiešām bērnišķu šķīstumu un tiešumu. Nākamais solis - no Bērna pie Dēla stāvokļa - pamatojas tajā, ka mūsos sāk ienākt un mūs caurstrāvot ne tikai eņģelis, bet tagad jau arī erceņģelis, kurš patiesībā arī ir "Kristus Vaigs". Mēs sajūtam tā tuvumu un izjūtam Ercenģeļa Mihaela spēku un, pateicoties tam, sākam savādāk uztvert paša Kristus tuvumu un spēku.

Sākotnējā izpausme, pirmā vēsma no Ercenģeļa sfēras jau ir tas fakts, ka vienā jaukā brīdī mēs izjūtam vēlēšanos, pat neatlaidīgu nepieciešamību nesaglabāt sev mūsos mostošos augstākos spēkus, bet kalpot ar tiem "pieaugošajai Dieva Valstībai". Impulss, kas iesākumā aizskāra mūsu jūtas, modinājis mūsu dvēselē kļuvis godbijību, tagad grib rosināt mūsu gribu.

Šilleram pieder vārdi: "Uzņemiet Dievību savā gribā, un tā piecelsies no sava pasaules troņa." Vai līdzīga doma kristiešu vairākumam neskan kā cilvēciska nekaunība un uzpūtība Dieva priekšā? Tomēr patiesībā šie vārdi parāda, ka Šillers zināja kaut ko par kristīgo iemājošanas principu Pāvila nozīmē, kaut arī, formulējot šo rindu, viņš nenojauta, ka ar to pasludina kristīgi reliģisko patiesību. Un tomēr viņš šeit norāda uz iemājošanas noslēpumu mihaeliskā nozīmē. Kristus kā Logoss, Dēls, kurš līdz ar sevi arī cilvēku iesaista Dēla principā, ir pasaules Radītājs. Ja mēs iemācīsimies runāt un darboties "Kristus vārdā" jeb "Kunga vārdā", tad, pilni svētības, varēsim kļūt par augstāko radošo spēku nesējiem un piedalīties tālākajā pasaules radīšanā.

Tā tas viss ir, tomēr nevajag domāt, ka šāds mihaelisks pagrieziena kristieša dzīvē var notikt minētā impulsa vienkāršas pārvietošanās rezultātā no jūtu sfēras gribas sfērā. Ercenģeli Mihaelu interesē ne tik daudz cilvēku ārējās izdarības, ārējā darbošanās, cik viņa apziņas aktivitāte, rīcība domāšanas sfērā. Viņš ir vadonis attīstības, tapšanas procesam, kas grib vest cilvēci no akuma iepretī garīgai pasaulei pie jaunām gara atziņām. Senajai cilvēcei raksturīgās dievišķo pasaulu raudzīšanas vietā - progresējošā "grēkā krišanas" procesa rezultātā, bet vienlaikus arī cilvēka apgūstamās brīvības dēļ - iestājās t.s. "dievu mijkrēslis". Cilvēkā dominējošā intelektuālā, galvas apziņa iezīmē pusnakts stadiju viņa apziņas attīstības procesā.

Mihaels šodien pieliek visus savus spēkus, lai vestu cilvēci pretī jaunās apziņas rītausmai.

Tāpēc Viņa interese ir pievērsta nevis parastai gribai, nevis gribai vispār, bet gan gluži konkrēti domāšanas gribai; gribai, kas cilvēka domāšanas un apziņas dzīvi atrauj no tīrās galvas intelektualitātes, caurstrāvo to ar siridsiltumu, mobilizējot cilvēka būtnes kopīgos spēkus, atrauj to no pieķeršanās ārējai jutekliskai pasaulei un atbrīvo viņu pārjutekliskās pasaules uztverei.

Jo vairāk mēs iedziļināsimies Mihaela būtībā, jo labāk sapratīsim, ka tā ir Vaiga būtība. Viņš ir Kristus Vaigs. Cilvēka seja ir nomoda apziņas izpausme: tā mirdz gaismai radniecīgajā maņu orgānā - acīs, izstarojas no gaišās pieres, izsakās caur muti, ar kuru mēs varam precīzos, skaidros teikumus paust savas domas, jūtas un gribu. Ja Mihaela spēks mūs aizsniedz, tad agri vai vēlū tam pārveidotā veidā jāizpaužas mūsu pasaules uztverē, mūsu domāšanā un mūsu runas veidā. Un, tā kā Mihaels ir "Kristus Vaigs", Viņš ievada Kristus iemājošanas procesu mūsos, mūsu apziņā. Viņš Pats ļauj Kristum mājot Sevī tādējādi, ka Viņa uztverē, domāšanā un runas veidā redz, domā un runā Pats Kristus. Tā Viņš ieliek cilvēku dvēselēs,

kuri pietuvojas Kristum Viņa nozīmē, t.i., mīlestības apgarotas un sasildītas domāšanas ceļā, pamatus tam, lai no mūsu pieres varētu izstarot Kristus domas, lai caur mūsu muti varētu runāt Kristus.

Sirds caurstrāvošana ar Kristus impulsu vienmēr ir sākums tapšanai par kristieti. Bet Mihaels vēlas, lai arī mūsu galva tiktu kristianizēta.

Vēsturiskajā cilvēces tapšanas gaitā reiz bija jātiek nospraustai robežai starp ticību un zināšanu, zināmu ceļa posmu apziņas pusnakts stundā sirdij un galvai bija jāiet savrup. Tomēr laiks, kad vēsa domāšana sacentās ar ticīgas sirds siltumu, ir beidzies. Mihaels cīnās par domāšanas un valodas caurstrāvošanu ar Kristus impulsu, kas nozīmē, ka cilvēka galvas darbībā jāiesaistās sirdij. Cilvēces rudenim iestājoties, cilvēkam ir jāizcīna sev kristīgā apziņa, kurā ticības pilnas zināšanas un izzinošā ticība no jauna savienos viņu ar eņģeļu hierarhijām, kuru herolds un vadonis ir Mihaels. Kad mēs visā nopietnībā sakām: „Kristus mūsos,” - tad Kristus sāk mājot mūsu sirdī. Kad Mihaels saka: "Kristus manī," - tad viņa Vaigs mirdz līdzīgi Kristus Vaigam. Kad mēs kopā ar Mihaelu sakām "Kristus mūsos," - tad Kristus sāk darboties mūsu sirdī UN mūsu galvā.

Emil Bock, Kristus und Michael, aus dem „Jahreskreis der Feste“